

Den Jyske Sparekasse

**TILLÆG TIL KONCERNRISIKORAPPORT I
HENHOLD TIL BEKENDTGØRELSE OM OPGØREL-
SE AF RISIKOEKSPONERINGER, KAPITALGRUND-
LAG OG SOLVENSBEHOV**

Offentliggørelse af solvensbehov pr. 30.06.2016

Indhold

1. INDLEDNING	1
2. SOLVENSBEHOV	1
2.1 Intern proces for opgørelse af solvensbehovet.....	1
2.2 Tilstrækkeligt kapitalgrundlag og solvensbehov pr. 30.06.2016 – sparekassen.....	4
2.3 Koncernen.....	5
2.4 Basisindtjening.....	5
2.5 Udlånsvækst (større end 10 pct. medfører tillæg).....	6
2.6 Kreditrisici for store kunder med finansielle problemer (eksponeringsgrupper).....	6
2.7 Kreditrisikokoncentration (20 største eksponeringer).....	6
2.8 Koncentrationsrisiko på brancher (HHI).....	6
2.9 Øvrige kreditrisici.....	7
2.10 Renterisiko på poster udenfor handelsbeholdningen.....	8
2.11 Renterisiko på poster indenfor handelsbeholdningen.....	9
2.12 Aktierisiko.....	10
2.13 Valutarisiko.....	10
2.14 Likviditetsrisici.....	10
2.15 Operationelle risici.....	11
2.16 Gearing.....	12
2.17 Øvrige risici, herunder eventuelle tillæg som følge af lovbestemte krav.....	12
3. AFSLUTNING	13

I. Indledning

Nærværende tillæg til risikorapport, der offentliggøres på www.djs.dk, er udarbejdet i henhold til bestemmelserne i Bekendtgørelse om opgørelse af risikoeksponeringer, kapitalgrundlag og solvensbehov.

Tillæg til rapporten udarbejdes kvartalsvis med offentliggørelse af sparekassens solvensbehov.

Den fulde risikorapport offentliggøres én gang årligt i forbindelse med offentliggørelse af koncernens årsrapport for det foregående år. Det vurderes, at de offentliggjorte oplysninger samt offentliggørelsesfrekvensen er hensigtsmæssig, set i forhold til risikoeksponeringen.

Oplysningerne i tillæg til risikorapporten pr. 30. juni 2016 er ikke reviderede.

2. Solvensbehov

2.1 Intern proces for opgørelse af solvensbehovet

Den Jyske Sparekasses interne proces for vurdering og opgørelse af solvensbehovet er udgangspunktet for fastsættelsen af sparekassens tilstrækkelige kapitalgrundlag og solvensbehov.

I den interne proces identificeres de risici, som Den Jyske Sparekasse er eksponeret overfor med henblik på at vurdere risikoprofilen. Når risiciene er identificeret, vurderes det, hvordan disse evt. kan reduceres f.eks. ved forretningsgange, beredskabsplaner m.m. Endelig vurderes det, hvilke risici, der skal afdækkes med kapital.

Solvensbehovet er Den Jyske Sparekasses egen vurdering af kapitalbehovet, som følge af de risici, som sparekassen påtager sig. Den Jyske Sparekasses bestyrelse har kvartalsvist drøftelser omkring fastsættelsen af solvensbehovet. Drøftelserne tager udgangspunkt i en indstilling fra sparekassens direktion. Indstillingen indeholder forslag til størrelsen på solvensbehovet, herunder stressniveauer samt vækstforventninger. Med virkning for opgørelsen pr. 31. december 2012 og fremefter anvendes som udgangspunkt Finanstilsynets målepunkter. På baggrund af drøftelsen træffer bestyrelsen en afgørelse om opgørelsen af pengeinstituttets solvensbehov, som skal være tilstrækkeligt til at dække instituttets risici, jf. FiL § 124, stk. 1 og 2.

Herudover drøfter bestyrelsen en gang om året indgående opgørelsesmetoden og processen for sparekassens solvensbehov, herunder hvilke risikoområder og stressniveauer der bør tages i betragtning ved beregningen af solvensbehovet.

Solvensbehovet opgøres ved en 8+ metode, der omfatter de risikotyper, som det vurderes, at der evt. skal afdækkes med kapital: kreditrisici, markedsrisici, operationelle risici, øvrige risici samt tillæg som følge af lovbestemte krav. Vurderingen tager udgangspunkt i sparekassens risikoprofil, kapitalforhold samt fremadrettede betragtninger, der kan have betydning herfor, herunder budgettet.

Finanstilsynet har udsendt ”Vejledning om tilstrækkeligt kapitalgrundlag og solvensbehov for kreditinstitutter”. Tilsynets vejledning bygger på 8+ metoden, hvor der tages udgangspunkt i minimumskravet på 8 pct. af de risikovægtede poster (søjle I-kravet) med tillæg for risici og forhold, som ikke fuldt ud afspejles i opgørelsen af de risikovægtede poster.

I tilsynets vejledning opstilles målepunkter for, hvornår tilsynet som udgangspunkt vurderer, at søjle I ikke er tilstrækkelig inden for de enkelte risikoområder, hvorfor der skal afsættes tillæg i solvensbehovet. Endvidere er der i udpræget grad opstillet metoder til beregning af tillæggets størrelse inden for de enkelte risikoområder.

Selvom Finanstilsynet opstiller målepunkter på de fleste områder, vurderer Den Jyske Sparekasse på alle områder, om de angivne målepunkter i tilstrækkelig grad tager hensyn til sparekassens risici, og foretager individuelle tilpasninger, hvis dette vurderes nødvendigt.

Den Jyske Sparekasse følger nedenstående skabelon ved opgørelse af solvensbehovet (tallene pr. 30. juni 2016 er indsat, og der er vist sammenligningstal pr. 31. marts 2016 for sparekassen): Fig I

	Sparekassen			Koncernen	
	Pr. 31.03.2016 1.000 kr.	Pr. 30.06.2016 1.000 kr.	%	Pr. 30.06.2016 1.000 kr.	%
1) Søjle I-kravet (8 pct. af de risikovægtede poster)	990.509	996.131	8,0	1.006.232	8,0
+ 2) Indtjening (kapital til risikodækning som følge af svag indtjening)	0	0		0	
+ 3) Udlånsvækst (kapital til dækning af organisk vækst i forretningsvolumen)	0	0		0	
+ 4) Kreditrisici, heraf					
• 4a) Kreditrisici på store kunder (>2 pct. af kapitalgrundlaget) med finansielle problemer	274.495	252.943	2,0	252.943	2,0
• 4b) Øvrige kreditrisici (mellemstore landbrug)	107.986	123.211	1,0	123.211	1,0
• 4c) Koncentrationsrisiko på individuelle eksponeringer	23.317	21.309	0,2	21.309	0,2
• 4d) Koncentrationsrisiko på brancher	43.678	44.227	0,4	44.227	0,4
+ 5) Markedsrisici, heraf					
• 5a) Renterisici	15.673	15.529	0,1	15.527	0,1
• 5b) Aktierisici	0	0		0	
• 5c) Valutarisici	0	0		0	
+ 6) Likviditetsrisici (kapital til dækning af dyrere likviditet)	0	0		0	
+ 7) Operationelle risici (kapital til dækning af operationelle risici udover søjle I)	0	0		0	
+ 8) Øvrige risici, herunder eventuelle tillæg som følge af lovbestemte krav	0	15.699	0,1	15.699	0,1
I alt	1.455.658	1.469.049	11,8	1.479.148	11,8

Solvensbehovet opdelt på risikoområder (søjle I og II i alt) udgør: Fig2

	Sparekassen			Koncernen	
	Pr. 31.03.2016 1.000 kr.	Pr. 30.06.2016 1.000 kr.	%	Pr. 30.06.2016 1.000 kr.	%
Risikoområde					
Kreditrisici	1.293.142	1.294.192	10,4	1.301.983	10,4
Markedsrisici	38.588	35.231	0,3	35.543	0,3
Operationelle risici	123.928	123.928	1,0	125.924	1,0
Øvrige risici	0	15.699	0,1	15.699	0,1
Tillæg i øvrigt, jf. FiL § 124 stk. 3	0	0		0	
I alt	1.455.658	1.469.049	11,8	1.479.148	11,8

Den samlede risikoeksponering er steget med ca. 70 mio. kr., fra ca. 12.381 mio. kr. til ca. 12.451 mio. kr., fra 31. marts 2016 til 30. juni 2016, hvilket er årsag til stigningen på ca. 6 mio. kr. i søjle I kravet, jf. fig 1.

Kreditrisici på store kunder med finansielle problemer er faldet med ca. 22 mio. kr., mens kreditrisiciene på mellemstore svage landbrug er steget med ca. 15 mio. kr.

Under øvrige risici er afsat ca. 16 mio. kr. til regulatorisk forfald, da aftaler om refinansiering af et kapitalinstrument endnu ikke er fuldt ud på plads

Samlet er det tilstrækkelige kapitalgrundlag steget med ca. 13 mio. kr., fra ca. 1.456 mio. kr. til ca. 1.469 mio. kr.

De risikofaktorer, der er medtaget i modellen, er efter Den Jyske Sparekasses opfattelse dækkende for alle de risikoområder, lovgivningen kræver, at pengeinstituttets ledelse skal tage højde for ved fastsættelse af solvensbehovet samt de risici, som ledelsen finder, at Den Jyske Sparekasse har påtaget sig.

Derudover skal bestyrelse og direktion vurdere, hvorvidt kapitalgrundlaget er tilstrækkeligt til at understøtte kommende aktiviteter. Denne vurdering er i Den Jyske Sparekasse en del af den generelle fastlæggelse af solvensbehovet.

2.2 Tilstrækkeligt kapitalgrundlag og solvensbehov pr. 30.06.2016 – sparekassen

Det tilstrækkelige kapitalgrundlag er opgjort til 1.469.049 t.kr. og solvensbehovet til 11,8 % pr. 30. juni 2016.

Kapitalgrundlaget er opgjort til 1.841.244 t.kr. Der er således en overdækning i forhold til det tilstrækkelige kapitalgrundlag på 372.195 t.kr.

Kapitalprocenten er opgjort til 14,8 pr. 30. juni 2016. Overdækningen i forhold til solvensbehovet er 3,0 procent point.

Hvis der ses bort fra (overskydende) hybrid kernekapital, som ikke kan dække søjle I og II krav, reduceres overdækningen med ca. 10 mio. kr., og overdækningen i procent point til 2,9 procent point.

Kapitalbevaringsbufferen er fastsat til 0,625 procent i 2016. Overdækningen efter fradrag af kapitalbevaringsbuffer bliver henholdsvis 2,4 procent point og 2,3 procent point, hvor sidstnævnte overdækning er i det tilfælde, hvor der ses bort fra (overskydende) hybrid kernekapital, som ikke kan dække søjle I og II krav.

Solvensbehovet pr. 30. juni 2016 er opgjort efter 8+ metoden.

2.3 Koncernen

På koncernniveau er det tilstrækkelige kapitalgrundlag opgjort til 1.479.148 t.kr. og solvensbehovet til 11,8 % pr. 30. juni 2016.

Kapitalgrundlaget er opgjort til 1.841.073 t.kr. Der er således en overdækning i forhold til det tilstrækkelige kapitalgrundlag på 361.924 t.kr.

Kapitalprocenten er opgjort til 14,8 pr. 30. juni 2016. Overdækningen i forhold til solvensbehovet er 3,0 procent point.

Hvis der ses bort fra (overskydende) hybrid kernekapital, som ikke kan dække søjle I og II krav, reduceres overdækningen med ca. 10 mio. kr., og overdækningen i procent point til 2,9 procent point.

Kapitalbevaringsbufferen er fastsat til 0,625 procent i 2016. Overdækningen efter fradrag af kapitalbevaringsbuffer bliver henholdsvis 2,4 procent point og 2,3 procent point, hvor sidstnævnte overdækning er i det tilfælde, hvor der ses bort fra (overskydende) hybrid kernekapital, som ikke kan dække søjle I og II krav.

Solvensbehovet pr. 30. juni 2016 er opgjort efter 8+ metoden.

I det følgende kommenteres på punkterne i den øverste tabel ovenfor.

2.4 Basisindtjening

Der skal ikke afsættes tillæg vedrørende basisindtjening, idet sparekassens indtjening før nedskrivninger, kursreguleringer og resultat af kapitalinteresser sat i forhold til udlån og garantier overstiger 1 pct.

For 2015 udgjorde procenten ca. 1,5 beregnet på grundlag af realiserede regnskabstal. For 1. halvår 2016 omregnet til helårstal (estimat) udgør procenten ca. 1,7.

2.5 Udlånsvækst (større end 10 pct. medfører tillæg)

Der skal ligeledes ikke afsættes tillæg vedrørende udlånsvækst. Det er den fremtidige udlånsvækst, der skal indgå i vurderingen. Da sparekassens udlånsvækst i det kommende år ikke forventes at overstige 10 pct., skal der ikke afsættes tillæg.

Der har ikke været udlånsvækst de seneste 3 kalenderår, men udlånsfald. For 2016 forventes i bedste fald en beskedent udlånsvækst (under 2,5 procent).

2.6 Kreditrisici for store kunder med finansielle problemer (eksponeringsgrupper)

For større eksponeringer med kunder med finansielle problemer skal der ske en vurdering af det forsigtigt skønnede tab på de enkelte eksponeringer, der udgør mindst 2 pct. af instituttets kapitalgrundlag. Afgrænsningen af en eksponering er som udgangspunkt baseret på en sammenhørende kreditrisiko.

Pr. 30. juni 2016 drejer det sig for sparekassen om 26 eksponeringsgrupper. Det opgjorte "bruttotab", er beregnet til ca. 358 mio. kr. I bruttotabet kan modregnes et beløb, som er dækket af søjle I. Beløbet udgør ca. 105 mio. kr., således at der i opstillingen i fig 1 er medtaget forskelsbeløbet på ca. 253 mio. kr.

2.7 Kreditrisikokoncentration (20 største eksponeringer)

Metoden til vurdering af koncentrationsrisiko kan ikke give fradrag, men derimod et tillæg, hvis andelen af de 20 største eksponeringer (på "gruppeniveau") overstiger 4 procent af den samlede eksponeringsmasse.

Der er pr. 30. juni 2016 beregnet et beløb på ca. 21 mio. kr., som indgår i fig 1 tidligere i notatet.

2.8 Koncentrationsrisiko på brancher (HHI)

Finanstilsynet anvender Herfindahl Hirschman indekset (HHI) til vurdering af koncentrationsrisiko på brancher. Metoden kan ikke give fradrag, men kan i nogle tilfælde give et tillæg, hvis andelen af eksponeringer i en branche overstiger 20 procent af den samlede eksponeringsmasse.

Der er pr. 30. juni 2016 beregnet et beløb på ca. 44 mio. kr., som indgår i opstillingen tidligere i notatet. Der afsættes tillige et beløb på landbrug under øvrige kreditrisici, jf. nedenfor.

2.9 Øvrige kreditrisici

Landbrug

Landbrug m.m. er den største gruppe under erhvervseksponeringer, og gruppen har samlet udlån og garantier på ca. 3,0 mia. kr. Af de samlede erhvervseksponeringer (udlån og garantier) svarer dette til en andel på 32 pct. Efter modregning af nedskrivninger, herunder dagsværdireguleringer i forbindelse med fusioner/virksomhedsovertagelser, udgør andelen 31 pct.

Individuelle nedskrivninger og dagsværdireguleringer på landbrug m.m. udgør ca. 603 mio. kr. pr. 30. juni 2016. Hertil kommer ca. 20 mio. kr. i gruppevisse nedskrivninger på landbrug.

På store svage landbrugseksponeringer er der solvensreserveret ca. 39 mio. kr., efter at der er foretaget modregning for reservationer indeholdt i søjle I.

Det er herudover besluttet også at foretage en solvensreservation på svage mellemstore landbrug (eksponeringer i intervallet 15-37 mio. kr.).

Reservationen er beregnet ved, at der på det enkelte engagement tages udgangspunkt i blandedelen, som ganges med PD (sandsynligheden for misligholdelse) og LGD (tab i tilfælde af misligholdelse).

Blanco * PD * LGD

For OIV eksponeringer sættes PD til 100 pct. og LGD til 90 pct. For svage, hvor der ikke er OIV (Finanstilsynets risikoklasse 2c) sættes PD til 40 pct. og LGD til 90 pct. I det beregnede beløb modregnes foretagne nedskrivninger. Herefter beregnes hvor meget af reservationen, der er indeholdt i søjle I, og dette beløb fratrækkes.

De anvendte PD og LGD er ændrede i forhold til beregning på mellemstore landbrug pr. 30. juni 2015, men uændret i forhold til 31. december 2015. For 2c eksponeringerne er PD ændret fra 75 pct. til 40 pct., mens LGD for både OIV eksponeringerne og 2c eksponeringerne er øget fra 85 pct. til 90 pct. Ændringerne er sket på baggrund af en aktuel analyse foretaget i Kreditaafdelingen, der bl.a. har fokuseret på vandringen fra risikoklasse 2c til risikoklasse I (OIV).

I det samlede opgjorte beløb modregnes en andel af det beregnede beløb til kreditreservation på brancher (med henblik på at undgå dobbeltregning). Det modregnede beløb udgør ca. 7 mio. kr.

Netto reserveres der ca. 123 mio. kr. på mellemstore svage landbrug m.m. under øvrige kreditrisici.

Ved vurderingen af den samlede reservation på landbrug skal også medregnes en andel af kreditreservationen på brancher (HHI). Kreditreservationen på brancher fordeles mellem landbrug og fast

ejendom + bygge og anlæg (de store grupper som indgår ved beregningen). Herved udgør landbrugsandelen 52 pct. af 44.227 t.kr. – dvs. ca. 23 mio. kr.

På landbrug m.m. samlet er der således foretaget nedskrivninger, dagsværdireguleringer og solvensreservationer (Søjle II) på ca. 807 mio. kr. svarende til en andel på ca. 27 pct. af udlån og garantier (brutto) til landbrug m.m.

Fast ejendom

En anden stor erhvervsgruppe er fast ejendom, hvor udlån og garantier udgør ca. 2,0 mia. kr. Af de samlede erhvervseksponeringer (udlån og garantier) svarer dette til en andel på 21 pct. Efter modregning af nedskrivninger, herunder dagsværdireguleringer i forbindelse med fusioner/virk-somhedsovertagelser, udgør andelen 21 pct.

Individuelle nedskrivninger, hensættelser og dagsværdireguleringer på fast ejendom udgør ca. 349 mio. kr. pr. 30. juni 2016. Hertil kommer 6 mio. kr. i gruppevisse nedskrivninger på fast ejendom.

Solvensreservation i Søjle II på store eksponeringer i gruppen udgør ca. 79 mio. kr.

Ved vurderingen af den samlede reservation på fast ejendom skal også medregnes en andel af kreditreservationen på brancher (HHI). Kreditreservationen på brancher fordeles mellem landbrug og fast ejendom + bygge og anlæg (de store grupper som indgår ved beregningen). Herved udgør andelen til fast ejendom 34 pct. af 44.227 t.kr. – dvs. ca. 15 mio. kr.

Nedskrivninger, dagsværdireguleringer og solvensreservationer i søjle II udgør således i alt ca. 450 mio. kr. svarende til en andel på ca. 23 pct. af udlån og garantier (brutto) til fast ejendom.

Store eksponeringer over 37 mio. kr. indenfor erhvervsgruppen fast ejendom udgør ca. 1,0 mia. kr., svarende til ca. 50 pct. af de samlede eksponeringer indenfor erhvervsgruppen. Kreditafdelingen har i sommeren 2015 lavet en analyse på engagementer under 36 mio. kr. (daværende 2 pct. grænse), hvor der bl.a. blev taget udgangspunkt i blanco-delen (for eksponeringerne i risikoklasserne 1 og 2c), nedskrivningerne og indholdet i søjle I. Analysen viste, at der ikke var behov for solvensreservationer for eksponeringerne under 2 procent grænsen. Der er ligeledes pr. 31. marts 2016 lavet en analyse, som viser, at der ikke er behov for solvensreservationer for eksponeringerne under 2 procent grænsen.

Det er sparekassens opfattelse, at nedskrivninger og solvensreservationer pr. 30. september 2015 på landbrug m.m. og fast ejendom er tilstrækkelige. Kundegrupperne følges også fremadrettet tæt.

2.10 Renterisiko på poster udenfor handelsbeholdningen

Sparekassen benytter standardmetoden ved opgørelse af renterisiko.

Ved beregning af risici skal instituttet ikke tage udgangspunkt i de aktuelle positioner, men tage udgangspunkt i, at instituttet påtager sig de maksimale risici indenfor de grænser, som bestyrelsen har sat i direktionens beføjelser til at tage markedsrisici, jf. FiL § 70.

Poster udenfor handelsbeholdningen omfatter udlån, indlån m.m. Risikoen opstår på fastforrentede poster.

Der skal stresses med en rentestigning eller rentefald på minimum 200 basispunkter (2 procent point).

Den maksimale renterisiko på poster udenfor handelsbeholdningen, som sparekassen må have, er beregnet til ca. 16 mio. kr. (0,5 pct. af kernekapital x 2).

Den aktuelle renterisiko pr. 30. juni 2016 på poster udenfor handelsbeholdningen er opgjort til 1,3 mio. kr. (beregnet ved en rentestigning på 1 procent point) og dermed væsentligt under den fastsatte grænseværdi.

Ved en opdeling efter varighedszoner på op til 1 år og mere end 1 år er renterisikoen henholdsvis ca. -7,7 mio. kr. og ca. 9,0 mio. kr. Ved et rentevip, hvor de korte renter (op til 1 år) forskydes i en retning med +/- 100 basispunkter, mens de lange renter (over 1 år) forskydes i den modsatte retning med +/- 100 basispunkter, vil der være en mindre uvæsentlig overskridelse i forhold til den maksimale fastsatte renterisiko.

Det er sparekassens opfattelse, at der ikke er særlige renterisici (herunder rentestrukturrisici), der skal afsættes yderligere kapital til.

2.11 Renterisiko på poster indenfor handelsbeholdningen

Den samlede renterisiko på poster indenfor og udenfor handelsbeholdningen må i henhold til direktioninstruksen ikke overstige 5 pct. af sparekassens kernekapital, hvilket i beløb svarer til ca. 78 mio. kr.

Da der allerede er stresset for 0,5 pct. på poster udenfor handelsbeholdningen, jf. ovenfor, er der 4,5 pct. tilbage til poster indenfor handelsbeholdningen.

Den aktuelle renterisiko på poster indenfor handelsbeholdningen er pr. 30. juni 2016 på 2,2 mio. kr. og er dermed væsentligt under både det internt fastsatte målepunkt og finanstilsynets målepunkt (som er 5 pct. af kernekapitalen). Der afsættes ikke noget beløb.

Renterisikoen i sparekassen på poster indenfor og udenfor handelsbeholdningen i alt udgør 3,5 mio. kr. og det vurderes derfor, at der totalt set er så lille en renterisiko, at det ikke er nødvendigt at stresses for yderligere renteændringer.

2.12 Aktierisiko

Sparekassens aktier i handelsbeholdningen har igennem en længere periode været på et meget lavt niveau og udgør pr. 30. juni 2016 ca. 2 mio. kr. Grænseværdien for aktierisiko er på 5 pct. af kernekapitalen, hvilket i beløb svarer til ca. 78 mio. kr. Der er således meget stor afstand mellem den faktiske aktiebeholdning og grænseværdien, og der er ikke aktuelle planer om en øge beholdningen af aktier indenfor handelsbeholdningen i nævneværdigt omfang, selvom der er mulighed herfor i henhold til direktionsinstruksen, også udover 5 pct. af kernekapitalen.

Der afsættes derfor ikke kapital i søjle II til aktierisiko.

2.13 Valutarisiko

Der skal afsættes beløb, såfremt valutaindikator 1 i procent af kernekapitalen er større end 10 pct. og valutarisikoen, jf. valutaindikator 2, er større end 0,12 pct. af kernekapitalen.

Der skal også her tages udgangspunkt i, at instituttet påtager sig de maksimale risici indenfor de grænser, som bestyrelsen har sat i direktionsens beføjelser til at tage markedsrisici, jf. FiL § 70.

Der kan ved opgørelsen af tillæg på basis af valutaindikator 1 korrigeres for den lavere volatilitet i euro-positioner.

Ifølge Direktionsinstruksen må grænseværdierne, jf. ovenfor, for valutaindikator 1 og valutaindikator 2 ikke overskrides. I praksis har valutaindikator 1 i de senere år været væsentligt under grænseværdien, når der ses på årsrapporterne for 2009 – 2015, og er det ligeledes pr. 30. juni 2016.

Den Jyske Sparekasse er i 2013 blevet gruppe 2 pengeinstitut og skal herefter beregne valutaindikator 2. Valutaindikator 2 er pr. 30. juni 2016 under grænseværdien på 0,12 pct. af kernekapitalen.

Der afsættes ikke et beløb til valutarisiko, idet grænseværdierne i finanstilsynets vejledning ikke må overskrides.

2.14 Likviditetsrisici

Sparekassens likviditetsrisici er overordnet set risikoen for, at sparekassen ikke kan opfylde sine betalingsforpligtelser til tiden.

Sparekassen har en god likviditet, og der er et indlånsoverskud pr. 30. juni 2016 på 3,0 mia. kr., når der medregnes indlån i puljeordninger. Ekskl. indlån i puljeordninger er der et indlånsoverskud på 2,0 mia. kr. Likviditetsoverdækningen er på 144 % i sparekassen pr. 30. juni 2016.

Sparekassen er ikke p.t. afhængig af funding fra professionelle aktører, idet langsigtet funding i form af seniorobligationsudstedelse netto kun udgør 199 mio. kr. og først forfalder 19. juni 2017. Herudover har sparekassen kun kort funding på 13,7 mio. kr. fra professionelle aktører.

Efterstillede kapitalindskud, der kan tælles med i likviditetsopgørelsen, udgør ca. 775 mio. kr., hvoraf ingen del forfalder til betaling på kort sigt. Der henvises til specifikation og beskrivelse i note 16 i halvårsrapport 2016.

Der foretages løbende likviditets stresstests i sparekassen.

På baggrund af ovennævnte, vurderes der ikke at være behov for at afsætte kapital til likviditetsrisici.

2.15 Operationelle risici

Ved operationel risiko forstås risikoen for økonomiske tab som følge af uhensigtsmæssige eller mangelfulde interne procedurer, menneskelige eller systemmæssige fejl eller som følge af eksterne begivenheder, inklusive retlige risici.

I Finanstilsynets vejledning er opstillet forskellige former for operationelle risici, som institutterne skal forholde sig til. Herudover er det anført, at instituttet særligt skal tage hensyn til en forøgelse af de operationelle risici i forbindelse med f.eks.:

- Ændringer i forretningsmodellen
- Organisationsændringer
- Ibrugtagning af nye it-systemer, herunder ændringer i outsourcing af it-drift
- Anvendelse af nye finansielle produkter og tjenesteydelser
- Markedsføring af nye finansielle tjenesteydelser

Der vurderes ikke at være behov for at afsætte kapital til operationelle risici, udover det der allerede er indeholdt i søjle I kravet, ca. 124 mio. kr.

Der foretages registrering og rapportering af operationelle hændelser og tab på operationelle hændelser baseret på et væsentlighedsprincip.

Bestyrelsen modtager til brug for hvert bestyrelsesmøde rapportering om væsentlige tab som følge af uhensigtsmæssige eller mangelfulde interne procedurer, menneskelige fejl og handlinger, systemfejl og eksterne begivenheder, herunder juridiske risici.

Bestyrelsen modtager til brug for hvert bestyrelsesmøde rapportering om operationelle hændelser, som er kendte, og som kunne have medført et væsentligt tab, men ikke gjorde det.

Operationelle hændelser, der har medført tab eller kunne medføre tab større end kr. 500.000, er omfattet af rapporteringskravet.

En gang om året, på aktiveftersyn mødet, modtager bestyrelsen en rapport om arten og beløbet for tab på operationelle hændelser og operationelle hændelser, der kunne have ført til tab, men som ikke gjorde det.

Ifølge den seneste årlige rapport til bestyrelsen var tabene for perioden 2. kvartal 2015 – 1. kvartal 2016 på et relativt beskedent niveau, ca. 2,2 mio. kr.

2.16 Gearing

Sparekassen har kvartalsvist fra 1. kvartal 2014 beregnet gearingsgraden (kernekapitalen/eksponeringer) efter CRR artikel 429. Gearingsgraden er pr. 30. juni 2016 beregnet til 8,63 pct. (og til 6,08 pct. uden hensyntagen til overgangsbestemmelser), hvilket anses for tilfredsstillende og tilpas forsigtigt. Direktionen er ansvarlig for at følge udviklingen i sparekassens risiko for overdreven gearing, herunder straks at orientere bestyrelsen, hvis sparekassens gearingsfaktor kommer under 5 %.

Sparekassens gearingsgrad er i 2015 sammenholdt med 3 andre gruppe 2 pengeinstitutter. Sparekassens gearingsgrad er under den gennemsnitlige gearingsgrad for de 3 institutter, men ikke væsentligt under. Forskellen giver ikke anledning til at afsætte kapital til gearingsrisiko.

Sparekassens gearingsgrad har ikke varieret meget i løbet af 2015. Den var lavest ved udgangen af 2. kvartal med 8,27 pct. og højest ved udgangen af 4. kvartal med 8,78 pct.

For 2016 forventes i bedste fald en beskedent vækst i udlån og garantier (under 2,5 procent).

Forventningen er derfor, at den gennemsnitlige gearingsgrad i 2016 stort set vil være på niveau med den gennemsnitlige gearingsgrad i 2015, og at variationerne i løbet af året vil være af begrænset omfang.

Direktionen skal kvartårligt rapportere til bestyrelsen om udviklingen i sparekassens gearingsrisiko.

2.17 Øvrige risici, herunder eventuelle tillæg som følge af lovbestemte krav

I vurderingen af sparekassens tilstrækkelige kapitalgrundlag skal indgå en vurdering af den kapital, instituttet har til rådighed.

Senest et år før et kapitalinstrument forfalder eller på anden måde ikke længere kan medregnes i kapitalgrundlaget (regulatorisk forfald), skal sparekassen under hensynet til forsigtighed vurdere behovet for at foretage tillæg til solvensbehovet, hvis der er risiko for, at sparekassen vil have udfordringer med at erstatte det pågældende kapitalinstrument med et nyt kapitalinstrument af samme eller højere kvalitet.

Sparekassen har 300 mio. kr. i efterstillet kapital, der har "first call" 28. marts 2017. Såfremt kapitalen ikke refinansieres inden da, vil medregningen af kapitalen i sparekassens kapitalopgørelse skulle

nedtrappes over 5 år, hvilket vil påvirke kapitalopgørelsen pr. 30. juni 2017 med ca. 15 mio. kr. Der arbejdes fortsat på at bringe aftaler om refinansiering på plads, hvorfor der af forsigtighedshensyn er afsat ca. 15 mio. kr. til regulatorisk forfald i solvensbehovsopgørelsen pr. 30. juni 2016.

Herudover vurderes der ikke behov for at afsætte kapital under dette punkt.

3. Afslutning

Supplerende oplysninger omkring risikostyring findes i den fulde risikoreport pr. 31.12.2015 samt i Årsrapporten for 2015. Den fulde risikoreport opdateres i forbindelse med offentliggørelsen af Årsrapport 2016.